

Ідея проведення навчально-методичного семінару з історії Голокосту у Черкасах визрівала досить давно. Ще на освітньому семінарі у Парижі я почула від французької колеги спогад її бабусі про те, що на початку ХХ ст. її рідні переховувались у Черкасах від погромів, які охопили майже всі українські міста. Ця інформація спонукала до ще більшої зацікавленості єврейською історією нашого міста.

На семінар прибули вчителі з різних кінців України. Частина з них вперше долучилась до заходів Центру, інші були минулорічними випускниками «Яд Вашему». Організатори досконало продумали всю програму, вміло скомпонували різні види та форми роботи. Анатолій Подольський, Михайло Тяглий, Віталій Бобров задали роботі цілеспрямованість та наповненість. Термінологія, хронологія та історіографія робили тему зрозумілою та актуальною. Питання антисемітизму та нацистської ідеології, ознайомлення з кінопоглядом на єврейсько-українські відносини розкривала Ноа Сігал – співробітниця Меморіалу «Яд Вашем». А ще вона презентувала учасникам семінару дуже хвилюючий посібник «Транспорт». Змістовне та глибоке теоретичне наповнення семінару було підкріплене сучасними методологічними підходами, практичними настановами з якими нас познайомили Ольга Педан-Слепухіна, Наум Резніченко, Тетяна Величко.

Я беру участь у заходах Центру майже 5 років. Кожен семінар для мене це певні нові знання, вміння та вдосконалення форм роботи. Цього разу я проводила екскурсію місцями єврейської історії та Голокосту в Черкасах. Мені дуже хотілося, щоб колеги під час трьохгодинної екскурсії відчули дух нашого міста, доторкнулись до його маловідомої історії. Більшість з них вперше відкривали для себе саме цю сторінку історії Черкащини. Ми почали екскурсію від Святотроїцької площі поблизу краєзнавчого музею. Пам'ятний знак на будівлі свідчить, що на початку ХХ ст. тут знаходилась одна із шести синагог Черкас. А поряд, майже на тому ж місці височіють куполи Святотроїцької церкви. Століттями українці та євреї поряд жили, працювали, вчилися та відпочивали, а Друга світова війна все зруйнувала та перекреслила. З Пагорбу Слави відкривається чудовий вигляд на район Митниця. В 1940-х рр. він суттєво відрізнявся від сучасного. Там мешкала більшість єврейського населення Черкас. З жовтня 1941 р. сюди нацисти переселили усіх євреїв міста, створивши своєрідне гетто. Незабаром всі вони були знищені. На жаль, у місті ще немає пам'ятного знака, біля якого могли б вшановувати жертв Голокосту і який би засвідчував скорботу за загиблими. Окремою сторінкою була розповідь про Праведницю народів Світу Олександрю Шулежко. Її подвиг відзначений державою Ізраїль і майже не відомий черкашанам. Злива не дала можливості відвідати старе єврейське кладовище.

Відкриттям для більшості гостей стала наявність у центрі України буддійського храму. Черкащина на семінарі була представлена методистом ОПОПП Н.М. Степановою та трьома учителями. Надіюсь, що за підсумками своєї праці колеги зможуть поповнити свої знання у Меморіалі «Яд Вашем».

Семінар пролетів як одна мить. Зустрічі, обговорення проблем та планів, обмін думками та досвідом. Після нього не зменшилось запитань, не з'явилися готові рецепти. Залишилось бажання спілкуватись з однодумцями, дослуховуватись до людей і не бути байдужим до чужої біди.

*Лариса Коломієць, вчитель історії,
м. Черкаси*